

**Det  
Grønlandske  
Pressenævn**

**Årsberetning  
2022**

## Indholdsfortegnelse

Det Grønlandske Pressenævn .....	3
Sammensætning af Det Grønlandske Pressenævn 2021-2025 .....	5
Sagsoversigt og gennemgang af konkrete sager .....	6
2022-3912 – [Klager] mod Sermitsiaq .....	7
2022-24905 – [Klager1] og [Klager2] mod Sermitsiaq .....	13

## Det Grønlandske Pressenævn

I henhold til Landstingslov nr. 17 af 19. november 2007 om medieansvar udpeger Landsstyret et grønlandsk pressenævn (Det Grønlandske Pressenævn (Pressenævnet) bestående af en jurist og 6 medlemmer og et sekretariat. Juristen og de 6 medlemmer har alle en suppleant.

Pressenævnet træffer afgørelsen i sager om:

- 1) hvorvidt der er sket en offentliggørelse, der er i strid med god presseskik, jf. § 34.
- 2) hvorvidt et massemedie efter reglerne i kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle, herunder om genmælets indhold, form og placering.

Pressenævnets formand kan afvise:

- 1) klager, som åbenbart ikke hører under nævnets kompetence, jf. stk. 1, eller som er åbenbart grundløse.
- 2) klager fra personer, virksomheder med videre, der ikke har retlig interesse i det påklagede indhold.
- 3) klager der ikke overholder klagefristen, jf. § 34, stk. 2 eller 3, eller § 40.

Pressenævnet kan også af egen drift optage en sag til behandling, hvis sagen er af væsentlig eller principiel betydning. I disse tilfælde indhentes udtalelse fra den forurettede og udtalelser fra det massemedie, som klagen vedrører.

Et medlem af pressenævnet kan ikke deltage i behandlingen af en klage, der vedrører det massemedie, den pågældende er tilknyttet, eller hvis der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om medlemmets upartiskhed. Afgørelser træffes efter stemmeflerhed i form af en begrundet kendelse, medmindre en forligsmæssig løsning er opnået mellem parterne. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende. Dissensen anføres herefter i en kendelse, der ikke er enstemmig.

Pressenævnet kan hertil pålægge redaktøren af et påklaget massemedie om snarest at offentliggøre en kendelse i et af Pressenævnets nærmere fastlagt omfang.

Offentliggørelse af Pressenævnets kendelse skal ske uden kommenterende tilføjelser og på en så fremtrædende måde, som det med rimelighed kan forlanges.

Pressenævnets kendelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Pressenævnet skal årligt afgive en beretning om Pressenævnets virksomhed til Landsstyret, som skal offentliggøre, jf. § 51.

**Kontakt:**

Det Grønlandske Pressenævn

c/o Departement for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke

Imaneq 1A

Postboks 1029

3900 Nuuk

Tlf. +299 34 57 41

E-mail: [pressenaevn@nanoq.gl](mailto:pressenaevn@nanoq.gl)

## Sammensætning af Det Grønlandske Pressenævn 2021-2025

### **Indstillet af:**

Naalakkersuisoq:  
(Valg af formand)

Grønlands  
Presseforening:

Redaktionelle  
ledelser:

Organisationer:

### **Medlem:**

Kirsten Thomassen  
(Landsdommer)

Karsten Sommer  
Dorthe Olsen

Poul Krarup  
Alice Sørensen

Aqqaluk Brandt Johansen  
Peter Jensen

### **Stedfortræder:**

Morten Nornild  
(souschef hos  
Rigsombudsmanden)

Else Løvstrøm  
Mads Pedersen

Inge S. Rasmussen  
Jens Thorin

Bia Andersen  
Rosannguaq Rossen

## Sagsoversigt og gennemgang af konkrete sager

Alle modtagende henvendelser i Pressenævnet vil her blive oplistet. Forneden kan dog kun læses om henvendelser, der har ført til en egentlig sag. Alle sager vil blive anonymiseret.

I 2022 har Pressenævnet modtaget 3 klager, hvoraf kun to klager førte til egentlige sager. Det skal bemærkes, at to af sagerne har samme sagsnummer, dog er de helt uafhængige af hinanden.

Sag 2022-3912 – [Klager] mod Sermitsiaq.AG

Sag 2022-3912 – [Klager] mod Sermitsiaq

Sag 2022-24905 – [Klager1] og [Klager2] mod Sermitsiaq

## **K E N D E L S E:**

afsagt af Det Grønlandske Pressenævn den 5. januar 2023

i sagen 58-11

sagsnummer 2022-3912

[Klager]

mod

Sermitsiaq

[Klager] har klaget over en artikel publiceret i Sermitsiaq den 28. oktober 2022. [Klager] mener, at god presseskik er tilsidesat i artiklen.

### **Sagsfremstilling**

Sermitsiaq bragte den 28. oktober 2022 på side 28-29 en artikel med overskriften ”Turister bør betale for at besøge verdensarvsområder”. Artiklen havde underrubrikken: ”Som det er nu, er Grønland jo et stort ta´ selv bord uden krav om betaling, påpeger site manager og park ranger i Kujataa”

Artiklen fremstod som et interview med [Navn1] om krydstogtturisme i [Landeområde1]. De spørgsmål, som [Navn1] havde besvaret var udelukkende formuleret på dansk, og hun havde besvaret spørgsmålene på dansk.

[Klager] havde anmodet om at få artiklen til gennemsyn på både grønlandsk og dansk, før den blev bragt i avisen.

Artiklen med spørgsmål og svar blev oversat til grønlandsk af Sermitsiaq. Begge sprogversioner af artiklen blev bragt i samme udgave af avisen, og den danske version blev bragt umiddelbart efter den grønlandske.

I den grønlandske oversættelse af artiklen var indsat en rubrik, som var fremhævet med grøn baggrundsfarve. Af rubrikken fremgik, at artiklen var skrevet på dansk, og at Sermitsiaq tog det fulde ansvar for oversættelsen af indholdet til grønlandsk.

## **Parternes synspunkter**

### *[Klager]s synspunkter*

[Klager] har i klage af 1. november 2022 anført, at de klager over artiklens ordlyd og sagsgangen ved dens tilblivelse, idet Sermitsiaq har udvist manglende respekt for det grønlandske sprog, som bør have første prioritet, manglende oplysninger om de grønlandske formuleringers tilblivelse, uacceptabel dårlig oversættelse, og manglende mulighed for at komme med rettelser til den grønlandske oversættelse. Afslutningsvis klages over forkert placering af ansvar og negligering af problemets betydning.

Omkring den 20. september 2022 sendte [Redaktør1] spørgsmålene på dansk. Det hele foregik på dansk, og det er i orden. Der blev ikke nævnt noget om sagsforløb, om oversættelse til grønlandsk eller lignende. [Klager] krævede at se den grønlandske oversættelse, før artiklen blev publiceret. Den danske version med de seneste rettelser blev sendt til [Redaktør1] den 26. okt. Tidsmæssigt var det sådan, at den danske formulering med diverse ændringer forløb omtrent over en måned plus yderligere en uge.

Efter de sidste danske tilretninger, modtog [Klager] den grønlandske version klokken 13:34 samme dag, og begge artikler skulle i trykken klokken 16:00. De fik således to en halv time til at komme med rettelser til den grønlandske tekst, hvilket ikke var tilstrækkelig tid til, at de kunne levere alle nødvendige rettelser.

I den grønlandske version er der benyttet nogle ord (termer), som man ikke plejer at bruge i forbindelse med [Klager]. Et par af sætningerne er meget vanskelige at forstå, og det er tydeligt, at de er en hurtig oversættelse fra dansk til grønlandsk.

Enkelte ord er simpelthen forkerte.

Da [Klager] havde modtaget den grønlandske version kontaktede de [Redaktør1], da de ikke kunne godkende, at artiklen blev offentliggjort i den foreliggende form, og i givet fald skulle [Navn2]s navn fjernes. Da klokken nærmede sig 16:00, ringede redaktøren til [Navn2] og oplyste, at hun ikke kunne forstå, at de ikke ville acceptere oversættelsen. Da tiden var ved at udløbe, pressede hun på for at få en godkendelse. [Navn2] fastholdt, at uanset hvordan artiklen ville blive trykt, krævede hun, at hendes navn blev slettet. Uanset hvordan de formulerede sig, var det ikke grønlandske formuleringer, der kom fra [Klager].



Endvidere oplyste [Navn2] til redaktør [Redaktør2], at de burde kontakte [Navn1] for at høre, om hun kunne acceptere den grønlandske formulering. [Navn1] blev dog ikke kontaktet, og da [Navn2] dagen efter ringede til Sermitsiaqs redaktør, oplyste redaktøren, at [Navn1] ikke var blevet kontaktet, fordi den danske version var godkendt.

Dette forløb er en tilsidesættelse af retningslinjerne om God presseskik, punkt 3, hvoraf det fremgår: ”...Forelæggelse bør ske således, at der gives den adspurgte rimelig tid til at svare.”

Da [Klager] klagede til [Redaktør1] over, at artiklen var blevet trykt, før den grønlandske version var godkendt, svarede [Redaktør1] at han beklagede det skete, men at [Klager] kunne have sendt et svar på grønlandsk. Foreningen havde dog ikke fået oplyst, at de kunne svare på grønlandsk, og at de grønlandske svar ville indgå i oversættelsen.

Da [Redaktør1] svarede på [Klager]s klage over den grønlandske oversættelse af artiklen, kunne hans svar læses sådan, at Sermitsiaq ikke ville anerkende, at den fulgte procedure var et problem.

[Klager] har svært ved at forstå, at [Redaktør1], der i så mange år har arbejdet her, ikke skulle have oplevet klager over hans manglende respekt for sproget. For det er jo sådan, at de fleste oversættelser er dårligt oversat, og da de fleste grønlandere kan læse dansk, er det de danske versioner, der oftest bliver læst i Sermitsiaq. Det er en manglende respekt for sproget, og en manglende respekt for befolkningen.

### *Sermitsiaqs synspunkter*

Sermitsiaq har i svar af 22. december 2022 anført:

”Sermitsiaq mener, at klagen bunder i misforståelse og dårlig kommunikation.

Artiklen opstod ved, at redaktionen blev gjort opmærksom på, at medarbejdere fra de tre Unesco sites i Grønland deltog i et kursus om krydstogtturisme i Island.

På den baggrund aftalte vi med en af parkrangerne, at vi skulle skrive en artikel om krydstogtturisme i Grønland og specielt i Unescoområderne.

Resultatet blev imidlertid, at hvert Unesco området skulle have sin egen artikel med.

Redaktionen udformede nogle spørgsmål, som blev sendt til de forskellige områder.

Da kommunikationen foregik på dansk, var spørgsmålene også udformet på dansk. Hvert område fik mulighed for at svare, og der blev efterfølgende sendt opfølgende spørgsmål til de enkelte områder. Alle svarede på dansk.

Resultatet blev tre artikler om krydstogtturisme i de forskellige Unesco områder, som faktisk var meget interessante. Men de var alle formuleret på dansk. Indholdet havde hvert Unesco-område været med til at udforme, formulere og bestemme.

Ingen stillede krav om at få spørgsmålene på grønlandsk eller udtrykte ønske om selv at formulere svarene på grønlandsk.

Med hensyn til artiklen om Unescoområdet i [Landeområde1] havde deltagerne bedt om at få lov til at se oversættelsen fra dansk til grønlandsk.

På grund af en sen oversættelse kunne redaktionen første sende den onsdag ved 13tiden i den uge, hvor artiklen skulle med i avisen om fredagen, og avisen skulle sendes til tryk samme onsdag eftermiddag.

Deltagerne i [Landeområde1] var ikke tilfreds med versioneringen til grønlandsk og ville ikke lægge navn til den grønlandske versionering af deres udtalelser. Den reaktion kom helt bag på redaktionen.

Deltagerne i [Landeområde1] havde selv været med til at formulere teksten på dansk. Redaktionen prøvede at få at vide, hvad der var galt på grønlandsk, og hvad der kunne rettes. Det lykkedes ikke.

Deltagerne ønskede mere tid til at foretage rettelser i den grønlandske versionering ellers kunne de ikke lægge navn til den.

Avisen var planlagt, og der var ikke tid til at lave om på siderne. Chefredaktøren valgte alligevel at trykke artiklen, da den danske version allerede var blevet godkendt af kilden [Navn1].

Redaktionen oplyste, at Sermitsiaq på artiklen ville meddele, at det var redaktionen, som havde ansvaret for den grønlandske versionering af teksten, og altså ikke de, der havde udtalt sig på dansk.

Redaktionen beklager selvfølgelig meget, at vi ikke kunne leve op til ønsket om, at den grønlandske versionering skulle have været bedre.

Det fremgår også i klagen, at redaktionen skulle have brugt nogle særlige og mere præcise Unesco-termer.

Det ville redaktionen også gerne, men redaktionen og mediehusets tolke kender ikke disse særlige termer, og vil sætte pris på, at Unesco områderne vil offentliggøre disse termer og sende dem til medierne.

[Klager] klager også over, at nogle sætninger i artiklen er uforståelige, at enkelte ord er forkerte og at ental-flertal er brugt forkert. Desværre har [Klager] ikke kommet med eksempler i sin klage, og Sermitsiaq kan kun beklage, at alle slåfejl ikke er blevet rettet. Der har ikke været tilsvarende problemer med artiklerne fra de andre to Unescoområder.

Vi kunne have undgået dette problem, hvis deltagerne i [Landeområde1] havde bedt om at få spørgsmålene på grønlandsk, og hvis de selv havde formuleret svarene på grønlandsk.

Det ville vi have fuld respekt for, da vi selvfølgelig erkender, at grønlandsk er hovedsproget.

Sermitsiaq beklager, hvis vi har givet [Klager] indtryk af, at Sermitsiaq ikke respekterer det grønlandske sprog. Sermitsiaq respekterer naturligvis det grønlandske sprog og har af den grund fire uddannede tolke ansat. Redaktionen og tolkene bruger også 1-2 timer før deadline på at rette eventuelle fejl, så avisen er korrekt som muligt.

[Klager] skriver i klagen ”pisuutineq”, som ikke er et ord, men vi formoder, at det handler om skyld, da ordet starter med ”pisuu-”, der handler om skyld. Vi beklager, at vi ikke forstår, hvad det handler om og kan af den grund ikke svare på netop den del.”

### **Pressenævnets begrundelse og afgørelse**

I afgørelsen har deltaget

Kirsten Thomassen, Alice Sørensen, Karsten Sommer og Peter Jensen

Det fremgår af de vejledende regler om god presseskik punkt A, nr. 3, at oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesferringede for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den

pågældende. Forelæggelse bør ske således, at der gives den adspurgte rimelig tid til at svare.

[Klager] har anført, at det er en overtrædelse af de presseetiske regler, at det grønlandske sprog ikke er vist den rette respekt i forberedelsen af den omhandlede artikel. Det er navnlig et problem, at [Klager] ikke fik tilstrækkelig tid til at kvalitetssikre den grønlandske version af artiklen.

Pressenævnet kan tilslutte sig parternes synspunkter om, at det grønlandske sprog skal tillægges væsentlig betydning i det grønlandske samfund, hvor en stor del af borgerne har grønlandsk som deres første sprog og modersmål. I et tosproget samfund som det grønlandske bør pressen bør formulere sig lige værdigt på begge sprog.

I situationer, hvor man kontakter kilder på dansk, kan et medie blandt andet vise det grønlandske sprog respekt ved at oplyse kilden om, at vedkommende kan besvare henvendelsen på enten dansk eller grønlandsk.

Særligt når parterne har aftalt, at en artikel skal til gennemsyn inden offentliggørelsen, bør forelæggelsen ske i så god tid, at kilden også har mulighed for at komme med sproglige rettelser. Nævnet har forståelse for, at [Klager] ikke er tilfredse med, at de fik få timer til at forholde sig den grønlandske oversættelse af den omhandlede artikel.

Uanset, at det kan opleves som ukorrekt og agtelsesforringende, at der gengives dårligt oversatte udtalelser i artiklen, og at artiklen i det hele kan fremstå som dårligt oversat, finder Pressenævnet imidlertid, at der ikke er sket en overtrædelse af de presseetiske retningslinjer.

Nævnet har lagt vægt på, at redaktøren har ret til at redigere mediet og som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad mediet bringer. Endvidere er der ikke fremsat skadelige eller krænkende udtalelser om [Klager] i artiklen, og artiklen indeholder heller ikke oplysninger, som er faktisk forkerte. Desuden er det ikke dokumenteret overfor nævnet, at parternes aftale om, at [Klager] skulle have artiklen til gennemsyn, indebar en ret for [Klager] til at godkende oversættelsen af artiklen til grønlandsk. Nævnet udtaler herefter ikke kritik af artiklen.

## **K E N D E L S E:**

afsagt af Det Grønlandske Pressenævn den 5. januar 2023

i sagen 58-11 Pressenævnet  
sagsnummer 2022-24905

[Klager1] og  
[Klager2]  
mod  
Sermitsiaq

[Klager1] og [Klager2] (klagerne) har klaget over to artikler publiceret i Sermitsiaq den 18. november 2022. Klagerne mener, at god presseskik er tilsidesat i artiklen.

### **Sagsfremstilling**

En artikel med overskriften ”International lufthavnseksperter: Grønlands tre nye lufthavne i Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq kommer til at koste anslået 6,5 milliarder kroner”, som blev bragt i Sermitsiaq nr. 46 den 18. november 2022 havde underrubrikken: ”Det er næsten dobbelt så meget som selvstyrets og [Klager2s] oprindelige budgetter. Det anslår en velinformeret kilde i luftfartsindustrien, der har været projektdirektør i [Klager2]”

Af artiklen fremgår:

”- Efter hvad jeg har læst i avisen, er omkostningerne allerede steget til 5,4 milliarder kroner. Taget i betragtning, at hvert år med forsinkelse øger omkostningerne med 10 til 20 procent, kan det forudses, at de endelige omkostninger vil være omkring 6 til 6,5 milliarder kroner for alle tre lufthavne, siger [Navn1], der er tysk ingeniør og international ekspert i lufthavnsbyggerier. Han var projektdirektør i [Klager2], da projektet startede, men forlod det allerede efter et år, fordi han var uenig med bestyrelsen, der hele tiden blandede sig i tekniske detaljer, som de ikke kendte noget til.

- Jeg var ansat i [Klager2] fra juni 2019 til 31. maj 2020. Men jeg blev afskediget af formanden allerede i slutningen af august 2019, men fik løn for resten af perioden, fortæller han.

Det var dengang [Navn2] var formand for bestyrelsen. I dag har [Navn1] sit eget konsulentfirma og servicerer lufthavnsbyggerier i hele verden. Han tog pause fra sit

eget firma for at kunne servicere [Klager2] som en eksklusiv ekspert, som han udtrykker det.

*Hvad forventer du, at de to lufthavne i [Selskab1] kommer til at koste?*

- Det er svært at sige, fordi hverken [Klager2] eller [Klager1] har offentliggjort enkelte omkostninger, men jeg gætter på, at cirka 40 til 50 procent af det samlede budget bruges til Nuuk; 30 til 40 procent til Ilulissat og omkring 20 til 30 procent til Qaqortoq.

*Og hvad forventer du, at [Selskab2] lufthavn i Qaqortoq vil koste?*

- Som jeg nævnte før omkring 20 til 30 procent af det samlede budget. Når man refererer til [Klager2] egen opgørelse på 3,6 milliarder kroner, vil det svare til mellem 720.000.000 og 1.080.000.000 kroner

- Forudsat at min udregning er korrekt, kommer de samlede udgifter til at ligge på mellem 1.200.000.000 og 1.950.000.000 kroner, når lufthavnen i Qaqortoq er færdig.

- Jeg må i den forbindelse tilføje, at en sådan lufthavn bygges i andre lande for kun omkring en tredjedel af det beløb, [Klager2] oplyse at ville investere. Den høje pris skyldes et dårligt udbud og det faktum, at man forventede, at kun få selskaber ville byde, og at forudvalgte budgivere blev udtaget. I resten af verden kaldes en sådan tilgang partiskhed, påpeger [Navn1] og tilføjer:

- Denne partiskhed er stærkere for lufthavnsbyggeriet i Nuuk og Ilulissat! Der spildte [Klager2] mange penge på grund af dårlig ledelse og ansættelse af ikke-professionelle til projektet.

### **Udbudsmaterialet godt nok**

*Hvorfor tror du, at budgettet ikke holder?*

- Efter min iagttagelse omfatter det offentliggjorte budget ikke alle de nødvendige positioner for en funktionel og sikker lufthavnsdrift plus den forsinkelse, som tydeligt er til at se.

*Munck kritiseres for hele tiden at sende regninger til [Klager2] for arbejder i Nuuk.*

*Men vi kan ikke få indsigt i økonomien hverken fra bygherrer-eller entreprenør?*

- Jeg ved ikke, om aftalen med Munck er at sende delvise fakturaer i henhold til kontrakten, eller om disse fakturaer er et forsøg for at få flere penge.

- Det er helt normalt, at ved store projekter forsøger entreprenøren at tjene flere penge i løbet af projektet, fordi de hævder, at dette og dette uforudsete skete, som ikke er omfattet af kontrakten, siger [Navn1].

*Er det fordi udbudsmaterialet ikke detaljeret nok?*

- Fra andre projekter med statslig deltagelse ved jeg, at forslag altid giver plads til, at en entreprenør kan kræve yderligere penge. Jeg kunne forstille mig, at kontrakten mellem [Klager2] og Munck bevidst ikke var detaljeret nok.

- Hvis bygherren har en dårlig rådgiver eller en rådgiver, der samarbejder med entreprenøren, eller folk i arbejdsgiverledelsen samarbejder med entreprenøren bag scenen, kan bygherren ikke gøre noget imod disse yderligere krav, vurderer [Navn1].

*Er det fordi udbuddet har været for dårligt forberedt?*

- Det er indlysende, at hvis en entreprenør kan kræve flere penge, er tilbuddet ikke udarbejdet ordentligt, og det samme gælder for kontrakten. Da det sædvanligvis er tilfældet, at en bygherre hyrer et konsulentfirma til at udarbejde udbud, kontrollere tilbud og udarbejde kontrakter, må det siges, at i sådanne tilfælde er bygherrens rådgiver medansvarlig for en sådan katastrofe, tilføjer han.

### ***Godt at Nuuk får international lufthavn***

*Hvad synes du som lufthavnsekspert om hele projektet?*

- Efter min mening er lufthavnsprojekterne født af politiske intentioner (som ikke altid er gode for befolkningen) og sat op af folk, der har gode kontakter til regeringen, men ingen viden eller ekspertise til at udføre et sådant projekt.

- Jeg synes, det er godt, at hovedstaden Nuuk bliver forbundet på en meget bedre måde med resten af den frie verden, og at de unødvendige shuttleflyvninger mellem Nuuk og Kangerlussuaq ophører og dermed vil spare en masse CO<sub>2</sub>-udledning i Grønland.

- Spørgsmålet er, om et land som Grønland virkelig har brug for to internationale lufthavne. For at være ærlig er den eneste grund til at rejse til Ilulissat for turister at se Isfjorden og isbjergene. Men på grund af klimaændringer med videre vil isbjergene forsvinde i løbet af de næste 10 til 20 år. For mig giver det ingen mening at bygge en international lufthavn for et begrænset antal passagerer i et begrænset antal år. Investeringen i Ilulissat vil aldrig give nogen fortjeneste, fordi det normalt tager 10 til 20 år at afskrive investeringen i et lufthavnsbyggeri og begynde at tjene penge på den, vurderer [Navn1].

*Er det samfundsøkonomisk forsvarligt at lade Kangerlussuaq fortsætte som civil lufthavn?*

- Mig bekendt var det oprindeligt meningen, at Kangerlussuaq efter åbningen af Nuuks nye internationale lufthavn skulle betjene forsvaret - altså Arktisk Kommando, USA og NATO.

- Men jeg forstår, at det nu er besluttet, at Kangerlussuaq skal fortsætte som civil lufthavn samtidig med, at det er en militær lufthavn - en såkaldt dual-løsning, som vi kender fra flere danske lufthavne som for eksempel Aalborg og Karup.

- Jeg mener, at det vil være en fordel at have Kangerlussuaq som første alternativ lufthavn, når det er dårligt vejr i Nuuk og Ilulissat, siger [Navn1].

### ***Øget konkurrence***

*Men hvad med økonomien?*

- Efter min mening var det en klog økonomisk beslutning at flytte Grønlands hovedhub til hovedstaden Nuuk, understreger [Navn1].

- Når man observerer antallet af flyvninger fra Nuuk til Kangerlussuaq eller Kangerlussuaq til Nuuk for hver A330 til eller fra København, er det let at beregne, at de fleste passagerer kommer fra eller skal til Nuuk.

- Så flytningen betyder ikke kun lavere flybilletpriser, men den reducerer også helt klart CO<sub>2</sub>-udledningen, fordi alt udover måske en flyvning pr. langdistanceflyvning vil forsvinde efter flytningen til Nuuk og Ilulissat - og ikke være alle flyvninger, som det er i dag!

- I lyset af den fremtidige konkurrence mellem flyselskaber, der planlægger at flyve ind til den nye lufthavn i Nuuk, vil det være en strategisk beslutning for Air Greenland at planlægge lavere priser for flyvninger fra Europa eller Amerika til Nuuk eller Ilulissat; ellers taber Air Greenland konkurrencen. Mig bekendt er der tre til fem europæiske flyselskaber og tre amerikanske flyselskaber, der planlægger flyvninger til Grønland efter åbningen af Nuuk og Ilulissat, oplyser [Navn1].

### **Godt at Qaqortoq får en lufthavn**

*Ville det være bedre for Sydgrønland at lade Narsarsuaq fortsætte?*

- Jeg har forstået, at Narsarsuaq er vanskelig at beflyve, fordi landingsbanen ligger dybt inde i en fjord og på grund af vejret. Der er også spørgsmålet om, hvem der skal betale for de forbedringer, der vil være nødvendige i Narsarsuaq lufthavn, hvis den skal fortsætte som international lufthavn.

- Jeg synes, at det for Qaqortoq er en god løsning at have en lille lufthavn. Men det kan ikke betale sig at bygge en landingsbane, der er 1.500 meter, fordi der ikke vil lande nogen fly, som har brug for så lang en landingsbane, siger [Navn1], der undrer sig over, om det måske er det amerikanske luftvåben eller andre fra USA, der står bag anmodningen om en landingsbane af den længde.

### **Spilder penge**

*Hvad er dit forslag til at forbedre projektet, hvis du skulle rådgive politikerne i dag?*

- Det er urealistisk at komme med forslag nu. Projekterne er gået i gang, og det vil koste en helvedes masse penge at annullere kontrakterne, for normalt har entreprenørerne ret til at få kompensation ved annullering.

- Som politiker ville jeg tvinge en statsejet virksomhed til at planlægge, udføre og drive et projekt på den bedste måde, hvilket betyder, at der skal ansættes medarbejdere med ekspertise og erfaring med at opbygge et sådant projekt og drive et sådant projekt på en optimal måde. Man skal ikke ansætte leder eller rådgiver, som bare er søde over for regeringen. Indtil videre ser jeg ingen hos [Klager2], der kan opfylde disse professionelle krav. Det efterlader mig til den konklusion, at de tre lufthavne vil være en økonomisk katastrofe for de grønlandske skatteydere, hvis ikke regeringen stopper [Klager2] ledelse i at spille penge på grund af deres uvidenhed omkring planlægning og drift af en lufthavn, vurderer [Navn1].

### **Nødvendige flytyper**

*Hvilke flytyper kan lande på de nye landingsbaner i Nuuk og Ilulissat?*

- Som eksempler kan jeg nævne følgende fly:

- *Uden nogen begrænsninger:*

- *Propelfly som Dash 7/8 eller ATR 42/72*

- *Airbus A320*

- *Airbus A321*

- *Boeing B737-800NG*

- *Boeing B737-8max*

- *Boeing B757-200*

- *Med (for det meste vægt) begrænsninger:*

- *Airbus A330*



- Boeing B757-300
- Alle ICAO Code D-fly

*Udvikling af nye bæredygtige fly: Hvordan ser du fremtidens fly?*

- Der vil være eksperimentelle fly, drevet af el eller brint. De er lige begyndt med feltprøver. Indtil sådanne fly, der flyver på el eller brint og vil erstatte de flytyper, der er i dag, flyver til og i Grønland, vil der gå mange år.

*Er landingsbanerne fremtidssikrede for denne udvikling?*

- Kravene fra traditionelle drevne fly og et fly drevet af en ny energikilde til en landingsbane er den samme. Der er ingen grund til at forbedre landingsbanerne for denne nye type fly, vurderer [Navn1].

*Vi oplever, at de store fly, der i dag lander i Kangerlussuaq og udveksler krydstogtpassagerer, ikke vil kunne lande i Nuuks nye lufthavn. Er det korrekt?*

- Det er ikke korrekt.
- De fly, der i fremtiden kan lande i Nuuk, har plads til omkring 250 til 300 passagerer, og de kan godt servicere krydstogtskibene.
- I fremtiden tror jeg ikke, at rejsearrangørerne vil bruge Kangerlussuaq længere for eksempel udveksling af krydstogtpassagerer og -besætninger, fordi der ikke er tilstrækkelig ordentlig hotelkapacitet i Kangerlussuaq, siger [Navn1] og tilføjer:
- Det skal i den forbindelse bemærkes, at for eksempel Hurtigruten flyttede sin passagerudskiftning fra Kangerlussuaq til Reykjavik på grund af ustabile forhold som utilstrækkelig kapacitet til check-in, ikke nok overnatning eller lignende i tilfælde af forsinkelser i Kangerlussuaq, siger [Navn1]

### **Sikkerheden I top**

*Er sikkerheden for flyoperationer i Nuuk god nok?*

- - At flyve ind og ud af den nye Nuuk lufthavn vil være sikkert og i overensstemmelse med ICAOs anbefalinger (International Civil Aviation Organization under FN)!

*Har de dispensationer, som er givet til lufthavnene, betydning for sikkerheden?*

- Alle dispensationer til de tre nye lufthavne, der er givet, at danske lufthavnsmyndigheder, er i overensstemmelse med ICAO-anbefalingerne og er ikke i konflikt med lufthavnssikkerheden, fastslår [Navn1].
- Der er tilsyneladende forvirring og misforståelser omkring ICAO anbefalingerne, fordi de videregives forkert, og anbefalingerne forstås forkert, de er netop anbefalinger og ikke krav.
- For eksempel bruger kritikere den maksimale anbefaling for sikkerhedszone for enden af landingsbanen som et krav. Det er ikke et krav fra ICAO. Minimum er 90 meter og ikke som kritikere har angivet væsentlig højere. Også de 150 og 300 meter, der er nævnt i KNR-artikel på nyhedssiden dateret 23. januar 2019, er forkerte og findes ingen steder i anbefalingerne fra ICAO, påpeger [Navn1]

*Er instrumentlandingsystemet ILS cat.1 til den nye landingsbane godt nok? Ville det ikke være bedre med ILS cat.III d - hvor man kan lande i tæt tåge og snetykning?*

- Så vidt jeg har læst, bliver ILS Cat.1 installeret i Nuuk. For den størrelse fly, der kan lande i Nuuk, vil dette være tilstrækkeligt. Det er imidlertid korrekt, at Cat.III i Nuuk i givet fald vil kræve meget større sikkerhedszoner og dette vil gå ud over og ødelægge for meget af naturen omkring lufthavnen.

- Men det er ikke kun installationen af ILS og Cat I; også flyet skal være udstyret med de respektive instrumenter, og også piloterne skal være uddannet og have en licens til at lande under Cat I betingelser, forklarer [Navn1]

*Er det nødvendigt med varmelegemer i landingsbanen?*

- Der er mig bekendt ikke planlagt varmelegemer i landingsbanerne.

- Det er min opfattelse, at et sådant varmesystem ikke er nødvendigt, mener [Navn1].”

I samme avis blev bragt en artikel med overskriften ”Tidligere projektdirektør i [Klager2]: Lufthavne præget af prestige frem for funktionalitet”

Af artiklen fremgår:

”- Efter min mening er lufthavnsplanerne for meget præget af prestige i stedet for funktionalitet og et lavt budget. Det siger [Navn1], der er tysk international specialist i lufthavnsbyggerier, og som i kort tid var projektdirektør i [Klager1], men som forlod jobbet, fordi han var træt af bestyrelsesmøder om designdetaljer af byggeriet, som bestyrelsen ikke havde forstand på. Det var dengang [Navn2] var formand for bestyrelsen.

[Navn1] siger videre om lufthavnene:

- Hvis [Klager2] og deres rådgiver og arkitekt havde lyttet til professionelle lufthavnsplanlæggere, ville de have designet en lufthavn med funktionalitet og ikke prestige. De nye lufthavne vil aldrig tjene penge og være i stand til at betale de givne lån tilbage. For eksempel ville en funktionel terminal for Nuuk med et attraktivt design med to gangbroer fra fly til terminal kun koste en tredjedel af det beløb, den nybyggede terminal kommer til at koste, siger han til Sermitsiaq.

*Hvad siger du til, at parkeringsplads ligger oppe på fjeldet bag terminalen, og at passagerer - der også omfatter mødre med børn, handikappede og ældre - både skal passere trafikeret vej og gå op ad trapper til parkeringspladser for at komme til deres køretøj?*

- Også i dette tilfælde gjorde [Klager2], arkitekt og rådgiver et dårligt stykke arbejde. Et parkeringshus, endda i flere etager, med en overdækket gangbro og rulletrappe kunne bygges med et lavt budget, bekræfter [Navn1].

*Er der fare for, at Nuuk ikke bliver hub for international trafik, fordi landingsbanen er for kort?*

- Hverken Nuuk eller Ilulissat bliver en såkaldt hub-lufthavn på grund af den begrænsede forplads. Forpladsen er den helt rigtige til Air Greenlands lokale flyvninger, når flyet fra København ankommer eller afgår. Man har også taget højde for, at der bliver færre feederfly for Air Greenland som der var i Kangerlussuaq, fordi alle flyvninger fra og til Nuuk og Ilulissat bliver unødvendige.

*Betyder det noget, at der ikke kan bruges det bedste instrumentlandingsystem ILS Cat.111 i Nuuk?*

Instrumentlandingsystemet ILS Cat I vil være tilstrækkeligt til operationen i Nuuk. Cat II eller III kræver større sikkerhedsområder omkring banen, som der ikke er plads til omkring den nye internationale lufthavn i Nuuk. I Ilulissat vil det være muligt at installere ILS Cat II eller III, hvis sikkerhedsområderne omkring landingsbanen bliver udvidet. Men både piloter og fly skal have særlig licens for at bruge ILS Cat. I, II eller III operationer!

*Tror du at udenlandske flyselskaber vil være interesseret i at bruge den nye landingsbane i Nuuk?*

- Jeg har hørt fra nogle europæiske og amerikanske flyselskaber, at de kigger på Nuuk for fremtidige sæson flyvninger. Og jeg tror, at Nuuk bliver en sikker lufthavn for de fly, der kan lande der. Jeg tror også, at krydstogtskibs-operatører i fremtiden vil vælge Nuuk som udveksling af passagerer på grund af den meget bedre hotelinfrastruktur! Krydstogtskibsoperatører og rejsearrangører er mere interesseret i økonomi end i problemer for flyvningerne, vurderer [Navn1].”

## **Parternes synspunkter**

*[Klager1]s og [Klager2]s synspunkter*

Klagerne har i klageskrift af 5. december 2022 anført:

”... I første omgang fik vi fremlagt de to artikler til orientering og ikke til kommentering.

Vi gjorde efterfølgende journalist [Journalist1] og redaktør [Redaktør1] opmærksom på de mange fejl, der var i artiklerne, da de er bygget på misinformation, formodninger, gætterier og individuelle iagttagelser og er præget af ensidig, ukorrekt og farvet dækning af sagen. Det kan man blandt andet se ved følgende citater fra artiklerne, hvor kilden [Navn1] udtaler sig:

"Efter hvad jeg har læst i avisen....."

"Forudsat min beregning er korrekt..."

"Efter min iagttagelse..."

"Efter min mening....."

"Mig bekendt...."

"..jeg ved ikke..."

Og så videre.....

Først efter vores henvendelse fik vi så de fulde artikler til kommentering. Der blev ikke formuleret nogen spørgsmål, vi skulle eller kunne forholde os til. Vi blev blot bedt om at kommentere artiklerne i sin helhed. Det fandt vi desværre ikke muligt, da det rækker meget vidt at skulle forholde sig til den brede vifte af udokumen-terede påstande, beskyldninger, meninger og tal vi ikke kunne genkende, som kommer til udtryk i et stort virvar fra start til slut i de to artikler.

Vi forholder os gerne til fakta og konkrete spørgsmål, men har svært ved at svare på påstande og gætterier.

At artiklerne indeholdt en meget bred vifte af udokumenterede påstande, beskyldninger, meninger og tal vi ikke kunne genkende blev meddelt journalisten.

Det virker i den forbindelse relevant her at gøre opmærksom på de presseetiske regler (i uddrag, hentet fra <https://journalistforbundet.dk/presseetiske-regler>). Regler, som vi mener, tydeligvis ikke er overholdt i denne sag:

- 1. Det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte.**

Det er ikke tilfældet med de to artikler. For det første er tallene der gengives i artiklerne ikke korrekte eller underbyggede, men er baseret på gætterier. Journalisten har ikke tjekket eller gjort noget for at kontrollere om de mange udsagn og påstande kan underbygges, og derved er korrekte. Der blev aldrig formuleret konkrete eller faktuelle spørgsmål, vi kunne forholde os til. For det andet har redaktionen/[Journalist1] skrevet to færdige artikler, som i første omgang blev sendt til information og ikke til kommentering.

Vi ønsker, kan og skal naturligvis ikke bestemme, hvad Sermitsiaq skal bringe. Samt hvilken journalistisk standard, man ønsker at sætte. Det er alene op til redaktionen.

Vi havde dog håbet, at journalisten tog sit ansvar alvorligt og derfor som minimum havde dokumentation for de talrige (og undertiden ret grove) beskyldninger og påstande, som bringes til torvs i artiklerne.

- 2. Kritik bør udvises over for nyhedskilderne, særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt.**

Medierne skal være kritiske over for de kilder, de bruger. Journalister skal ligeledes være så objektive som muligt og være upartiske. Det er ikke tilfældet med de to artikler, da journalist [Journalist1] alene har valgt at være kritisk overfor [Klager1] og [Klager2] og ikke overfor sin primære kilde [Navn1].

Vi finder det usædvanligt, at han kritikløst og udokumenteret får lov til at komme med en bred vifte af ganske grove og vidtrækkende beskyldninger mod projekterne, virksomheden og endda mod virksomhedens ansatte.

[Navn1] var kun kort ansat i [Klager2], da han blev opsagt i 2019. Han har derved ikke en opdateret viden om projekterne og virksomhedens ansatte. Vi mener, at artiklerne viser, at [Klager2] udsagn i hvert fald til dels er drevet af andet end saglighed og indsigt.

**3. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Forelæggelse bør ske således, at der gives den adspurgte rimelig tid til at svare.**

Igen, vi mener ikke at oplysningerne i begge artikler er blevet efterprøvet i særlig grad, inden de blev bragt i avisen. I stedet har kilden fået lov til at komme med gætterier og formodninger. Journalist [Journalist1] burde have overvejet om hans kilde kunne have en interesse i at fremme en bestemt side af en historie.

Ord og vendinger som "Partiskhed", "dårlig ledelse", "ansættelse af ikke-professionelle" og antydninger af, at [Klager2] "[...] har en dårlig rådgiver eller en rådgiver, der samarbejder med entreprenøren [...]" springer eksempelvis i øjnene.

Journalisten har ikke selv tjekket eller gjort noget som helst for at kontrollere om de mange udsagn og påstande kan underbygges, og derved er korrekte. For eksempel ved at forholde sig kritisk til sin egen kilde eller ved brug af andre kilder.

Der blev heller aldrig formuleret konkrete spørgsmål, vi kunne forholde os til. Vi forholder os som sagt gerne til fakta, men det rækker alt for vidt at skulle forholde sig til den brede vifte af påstande, beskyldninger og meninger, som kommer til udtryk gennem det meste af begge artikler. Alene af den årsag, at langt de fleste udsagn ikke virker til at være konkret underbyggede eller dokumenterede.

Man har som virksomhed svært ved at svare meningsfuldt på, hvad nogen "synes" om os eller "gætter" sig til om vores virke, standarder, ansatte og projekter.

**4. Angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende eller skadelige udsagn.**

Det har været svært for os at kommentere på de mange urigtige oplysninger der er i de to artikler. Sermitsiaq burde ha' formuleret nogle konkrete spørgsmål til os - endda med en hvis dokumentation bag, fremfor at sende to færdige artikler "uden hoved og hale". Så vi i det mindste havde mulighed for at kommentere på konkrete spørgsmål, fremfor et hav af "gisninger, gætterier og udokumenterede påstande".

## *Sermitsiaqs synspunkter*

Sermitsiaq har i svar, modtaget den 21. december 2022 anført:

”...

### **Sagens emne**

Klagen handler om to artilder om det største infrastrukturprojekt i Grønlands historie nemlig lufthavnsprojekten.

Den betales af skatteborgere og indirekte af brugere af Tusass services og af andre selvstyrejede virksomheder, som er med til at finansiere dette projekt. Alle borgere i landet er således med til at betale for de tre lufthavne i Ilulissat, Nuuk og Qaqortoq.

Økonomisk har dette projekt meget stor betydning for samfundet og for borgerne, ligesom konsekvenserne har betydning for alle borgere.

Derfor har Sermitsiaq i årenes løb dækket dette anlægsarbejde med en lang række artikler, ligesom der er mange artilder, som aldrig er blevet skrevet, fordi redaktionen ikke har kunnet få nogen til at udtale sig. For eksempel har det været meget svært for redaktionen at få et indblik i økonomien i projektet siden 2020, selv om der er en klar offentlig interesse i dette.

De to artikler er altså en del af en lang række artilder om lufthavnene.

Her under er en liste over artikler, som har været med i Sermitsiaq. Den er ikke fuldstændig, og vi har valgt at starte i 2019. ...

### **Artikler i Sermitsiaq**

2019

20: Fremtidens infrastruktur

21: Klumme: Hvorfor haster det nu mere

22: CCCC trækker sig

25: Hollandsk gigant med ik slutspillet

26: Mystik om hvorfor kineserne trak sig

26: Derfor kan Grønlands store lufthavnsprojekt gå galt

29: Klumme: En græsk tragedie

30: Grønland skal måske bruges i USA's ubådsjagt

31: Klar til lufthavne med garanti

31: Krydstogt vrager Nuuk til fordel for Reykjavik

32: Munck starter megaprojekt

32: Uenighed om betaling af veje til lufthavne

32: IA-formand: Kræver økonomi om lufthavne frem i lyset

33: Grønlandshistoriens største anlægsarbejde

33: Derfor er lufthavnsprojekt i fare for at gå galt

33: Nye lufthavne bliver bygget efter tumult  
33: Klumme: Dynamisk tab  
38: Kangerlussuaq lufthavn skaber tryghed  
38: [Klager2] frygter for økonomien  
38: Oppositionen i hård kritik af Naalakkersuisut  
38: Er der et marked vil vi opsøge det  
38: Danmark sikrer Kangerlussuaqs overlevelse  
38: Lufthavnsdebatten må ikke blive en sovepude  
38: Klumme: Økonomi i den civile luftfart og militære krav  
40: Munck har fået masser af ansøgere  
41: Klumme: Der er ingen regnestykker

2020:

28: En krævende opgave  
30: Klumme: Brænder lokummet  
34: Forsinkelse truer lufthavnsbyggeri  
35: Kæmpekrav fra lufthavnsentreprenør  
40: Munck: Stopklods ligger i København  
47: Lufthavns entreprenør kræver flere penge  
51/52: Lufthavnsbyggeri kan sprænge budgettet med to milliarder  
51/52: Ni ud af ti megaprojekter går galt  
53: Selvstyret nægter at betale

2021:

8: Merudgift er kritisk  
10: Kronik om Lufthavnenes økonomi  
11: Klumme: Lufthavne og økonomisk risiko  
25: Vi skal have fakta på bordet  
26: Skeletterne i skabet kommer frem  
28: Angisunnguaq Qujanaq, interview med [Navn3]  
28: Dispensationer er normalt, interview med [Navn4]  
28: Portræt af en ildsjæl – [Navn5]  
31: Jagten på flyselskaber, interview med [Navn6]  
32: Vejret er en del af oplevelsen, interview med konsulenterne fra ASM  
37: Økonomien i lufthavnspakken  
43: [Klager2] deltager i international luftfartsmesse  
45: [Klager2] indgår kontrakt om udstyr til lufthavnene

2022:

5: Planlagt fusion mellem [Klager2] og Mittarfeqarfiit  
6: Politikerne tænkte sig ikke om. Interview med [Navn7] om fusionsplanerne  
13: Fusionen mellem [Klager2] og Mittarfeqarfiit udsættes  
13: Kangerlussuaq bidrager til turismen i hele landet  
13: Ny lufthavnsrapport. Kommentar fra samfundsøkonomen [Navn7]  
13: Fejl på [Klager2]s hjemmeside. [Navn8] lægger sig fladt ned  
13: Klumme om [ø]konomien i lufthavnene i Nuuk og Ilulissat

13: Klumme om Kangerlussuaq  
39: International lufthavn skaber vækst  
39: Udfordringer i trafiksystemet  
39: Mittarfeqarfiit og [Klager2] fusionerer  
46: Grønlands tre nye lufthavne kommer til at koste  
46: Lufthavne præget af prestige  
46: redaktionel kommentar  
47: Klumme om lufthavne og økonomi  
48: Arkitektoniske mål for ny terminal  
49: Ny terminal er beregnet til spidsbelastninger  
49: Klumme: Afgrunden

### **Klagen**

De to informationschefer i henholdsvis [Klager1] og [Klager2] klager over, at Sermitsiaq bringer et interview med en tidligere projektdirektør i [Klager2], som var ansat i kort periode i projektets start.

Han har stor international erfaring i lufthavnsbyggerier i hele verden og må siges at være interessant for offentligheden i Grønland.

Det er således en ekspert, som udtaler sig om, hvad han mener om projektet.

I øvrigt er han tidligere blevet brugt i avisen nemlig i december 2020.

Klagen drejer sig om formuleringerne, at [Navn1] påstande ikke er undersøgt nærmere, og at de er ensidige.

...

### **Sagens gang**

Udkast til artikler blev sendt første gang i en mail til formanden for [Klager1] den 24. oktober med kopi til informationschefen i [Klager2], hvor vi orienterede om, at vi planlagde at bringe de to artikler. En endelig version blev sendt den 26. oktober og en rettelse blev sendt den 9. november.

Sermitsiaqs redaktør blev ringet op af informationschefen i [Klager1] og af informationschefen i [Klager2] henholdsvis den 25. og 26. oktober, hvor de meddelte, at hvis Sermitsiaq bragte disse artikler, uden at [Klager1] og [Klager2] fik mulighed for at kommentere, ville Sermitsiaq blive indklaget til pressenævnet for at bringe ensidige artikler. Vi valgte derfor at udsætte artiklerne, til de havde svaret på de kritiske udsagn.

Den 31. oktober rykkede Sermitsiaq for svar og meddelte, at redaktionen meget gerne ville have artiklerne med den 11. november.

Den 1. november spurgte informationschefen i [Klager1], hvad der var deres deadline. Sermitsiaq svarede, at de havde haft artiklerne over en uge og foreslog den 4. november



som deadline. Den 2. november spurgte informationschefen, om det handlede om de to omtalte artikler.

Den 3. november meddeler informationschefen, at det drejede sig om ensidig og ukritisk journalistik.

Den 4. november skriver informationschefen til både chefredaktøren og journalisten på Sermitsiaq, at det er kritisabelt, at der kun er en kilde i artiklerne, og at det er tankevækkende, at artiklerne kun blev sendt som information.

Videre skriver informationschefen i [Klager1]:

"I forhold til de to artikler med overskrifterne "Grønlands tre nye lufthavne i Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq kommer til at koste anslået 6,5 milliarder kroner" samt "Lufthavne præget af prestige frem for funktionalitet drejer det sig om ensidig, ukorrekt og farvet dækning af sagen.

Det korrekte er, at budgetforudsætningerne bliver overholdt i forbindelse med lufthavnsbyggerierne.

De to artikler er bygget på misinformation, formodninger, gætterier og individuelle iagttagelser.

Det er mediernes fornemmeste opgave at bringe korrekt information. Desuden er det ligeledes deres opgave at kontrollere, om oplysninger der gives eller gengives er korrekte. Begge artikler har karakter af privat partsindlæg fra både journalisten og kildens side og kan derfor ikke betragtes som journalistiske indslag i et ellers seriøst medie.

Det korrekte er, at alle tre projekter holdes inden for budget.

Vi støtter pressefriheden, men vi støtter ikke ensidig og ukritisk journalistik. Begge artikler har en sådan karakter at vi derfor overvejer at gå videre med sagen og klage til Pressenævnet.

Vi tager skarpt afstand fra fremgangsmåden og påstandene i begge artikler og afviser de mange usandheder og formodninger, der er i artiklerne".

Sermitsiaq svarer informationschefen i selvstyret den 4. november på anklagen om ensidighed, at det jo netop er derfor, at artiklerne er sendt både [Klager1] og til [Klager2], så de kan udtale sig.

Den 7. november spørger Sermitsiaq, om vi kan betragte svaret den 4. november som kommentar fra [Klager1] og [Klager2].

Den 8. november meddeler informationschefen: "Vi har ingen kommentarer til de to artikler". Og skriver videre: " Det jeg tidligere har sendt til jer, er til info til dig og din

redaktion. Vi mener stadig at det er useriøs journalistik baseret på formodninger, gætterier og med faktuelle fejl.

Er det stadig jeres plan, at de to artikler bliver offentliggjort på fredag?"

Sermitsiaq svarer 8. november:

At Sermitsiaq ikke regner med at have dem med i denne uge.

Avisen undrer sig over, at klageren siger ensidig journalistik men ikke vil kommentere. Samtidig truer man med pressenævn, hvis avisen bringer artiklerne.

Redaktionen beslutter i løbet af ugen, at artiklerne skal med og tilføjer en redaktionel kommentar, som kommer med i avisen og forklarer situationen, og hvorfor avisen bringer artiklerne uden at have en kommentar med fra henholdsvis [Klager1] og [Klager2].

I mailkorrespondancen oplyste de to informationschefer, at selskabet følger budgettet. Men de forklarede ikke, hvorfor oprindelige budget på 3,6 milliarder er øget til 4,9 milliarder i henhold til årsrapporten for 2021.

Artiklerne udkom den 18. november og den 14. december kom klagen til pressenævnets sekretariat i Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke.

### **Svar på klagen**

De to væsentlige klager er, at det er ensidig kritik af lufthavnsbyggeriet, og at påstandene ikke er dobbelttjekkede.

Det er jo netop derfor, at første udkast til artiklerne allerede blev sendt til [Klager1] og til [Klager2] den 24. oktober. Uanset ordvalget i Sermitsiaqs henvendelser burde de to pressechefer i løbet af et par uger kt have svaret og kommenteret på de påstande, de hævder er grundløse.

Krav om dobbelttjek kan virke misforstået, når der er tale om en eksperts forventninger. Denne pligt gælder faktiske hændelser. (For eksempel i følge en (kun en) kilde påstås, sådan og sådan samt der og der. Bringes oplysningen med det samme, må det anføres, at hændelsen endnu ikke er bekræftet fra anden side.) Disse artikler handler om, hvordan det kommer til at gå i fremtiden, altså om forhold, som i sagens natur er usikre. At det ikke skulle være tilladt, at en ekspert udtrykker forventninger til projektet, virker absurd, og at det ikke skulle være tilladt at bringe disse forventninger, virker lige så absurd.

Klagen indledes med seks eksempler på, at eksperten er forsigtig med videre. Det forekommer at vende almindelig tankegang helt på hovedet. Da klagerens synspunkt er, at interviewpersonen gætter på alt muligt og altså gætter forkert, kan det kun være en formildende omstændighed, at man i artiklen udtrykker sig forsigtigt. I stedet for i bedredende stil at balde på med unuancerede postulater.

Klagen kritiserer også udtalelserne om de forventede udgifter. Der er overvældende dokumentation for, at der sker overskridelser ved store offentlige projekter. Hvilket i øvrigt også er påpeget i en artikel tilbage i 2020. Så det virker påfaldende, at klageren finder det helt utilstedeligt, at nogen sætter spørgsmålstejn ved om de forskellige dele af hele projektet kan holde sig inden for den udstukne budgetramme. Måske kunne man driste sig til at sige at [Klager2] egne oplysninger i så henseende, for eksempel på siderne 9-10 i [Selskab3]s årsrapport 2021, er yderst sparsomme. For eksempel har det aldrig været muligt at få oplysninger om omkostningerne ved at fjerne permafrosten under den nye landingsbane i Ilulissat forud for opfyldning og anlæg af den nye bane.

Artiklen handler også om forventede indtægter, idet eksperten sætter spørgsmålstejn ved, om der er brug for lange baner i Ilulissat og Qaqortoq. Når eksperten mener, at Ilulissat Isfjord i disse år gradvist mister interesse ud fra et turismesynspunkt, så er der vel ikke tale om noget, som ikke må siges. Og det tvivlsomme ved værdien af de sidste 300 meter i Qaqortoq har dog også været fremsat af andre, se for eksempel i [Revisor1]s seneste rapport om lufthavnen i Sydgrønland.

I klagerens punkt 4 siges det, at der fremkommer skadelige udsagn i interviewartiklerne. Mener klageren virkelig at disse artikler vil øge de resterende anlægsudgifter eller sænke de fremtidige indtægter fra lufthavnene? Hvad skulle skaden bestå i? Alle ønsker selvfølgelig, at budgettet for projektet kan holde.

Men hvis informationscheferne mener, at det ville skade kontrollen med omkostningerne, hvis der kommer for meget ud om, hvad man selv forventer, altså at der er tale om legitime forretningshemmeligheder, så kunne man jo bare sige det.

I øvrigt står ekspertens synspunkter og forventninger for hans egen regning. Han er blevet forelagt kritikken fra informationscheferne, alligevel fastholder han sine udsagn og mener, han har ret til at udtale sig og henviser til ytringsfrihed.

Han er ikke en hr. hvemsomhelst, men international lufthavnsekspert og har siddet med i maskinrummet i [Klager2], så det er en presse-mæssig forpligtelse at oplyse om de iagttagelser, han har gjort og hans forudsigelser, når han nu selv vælger at stille op.

I øvrigt i alle de artikler, Sermitsiaq har bragt, er der masser af forventninger om lufthavnene, som kan kaldes ensidige. Forventninger, der naturligvis kan udfordres, men som det er umuligt at efterprøve her og nu.

For eksempel påstanden om, at instrumentlandingssystem ILS cat.1 er godt nok til at sikre en høj regularitet, og de kurser til piloter, som der kræves af Trafikstyrelsen i henhold til en af dispensationerne, vil påvirke de flyselskaber, der vil bruge lufthavnen.

I pressen generelt er det ikke ualmindeligt, at støde på ensidige interviews med fag- og holdningspersoner. Objektivitetskriteriet er netop at lade begge parter komme til orde. Det er vel nærmest forudsætningen for en levende og engageret debat.

Vi synes, at det er sørgeligt for demokratiet i Grønland, at magthaverne forsøger at lukke al debat om, hvad de foretager sig. Ligesom det er udtryk for en meget arrogant og vi alene vide holdning til al kritik og alle påstande som ikke følger magthavernes synspunkter og forventninger til en fremtid, de ikke kender.”

## **Pressenævnets begrundelse og afgørelse**

I afgørelsen har deltaget

Kirsten Thomassen, Karsten Sommer og Peter Jensen

### *Korrekt information og kildekritik*

Det fremgår af punkt A, nr. 1 i de vejledende retningslinjer om god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er ukorrekte.

Af punkt A, nr. 2 i de vejledende retningslinjer om god presseskik fremgår, at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt.

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at redaktøren har ret til at redigere mediet og som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad mediet bringer. Det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe de samlede indtryk giver et retvisende billede.

I betragtning af [Navn1] tidligere arbejdsrelation til [Klager2], finder Pressenævnet, at han kunne have en interesse i at fremstille [Klager2] og [Klager1] i et negativt lys. Det fremgår imidlertid af begge artikler, at [Navn1] kortvarigt har været ansat i [Klager2], og i artiklen om de anslåede omkostninger til de nye lufthavne, er det nærmere uddybet, hvordan ansættelsesforholdet ophørte. Herefter finder Pressenævnet, at artiklerne i tilstrækkelig grad informerer om [Navn1]s personlige interesser i lufthavnsprojekterne.

Udtalelserne i artiklerne fremstår som [Navn1]s synspunkter og forventninger, og det fremgår af artiklerne, hvilke oplysninger [Navn1] bygger sine udtalelser på. Endvidere har Sermitsiaq oplyst i artiklerne, at de har valgt at bruge ham som kilde på grund af hans erfaring fra andre, lignende projekter.

Som sagen er oplyst, lægger Pressenævnet til grund, at [Klager2] og [Klager1] ikke har sendt oplysninger, der kunne belyse lufthavnsprojekter-nes samlede omkostninger eller anden information, der muligvis kunne have givet mere præcise oplysninger om lufthavnsprojekterne, da Sermitsiaq forelagde dem [Navn1] udtalelser.

På denne baggrund finder nævnet ikke grundlag for at kritisere Sermitsiaq for deres valg af kilder eller for at bringe [Navn1]s udtalelser.

### *Forelæggelse*

Det fremgår af de vejledende retningslinjer om god presseskik punkt A, nr. 3, at oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringede for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Forelæggelse bør ske således, at der gives den adspurgte rimelig tid til at svare.

Af punkt A, nr. 4 fremgår, at angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende eller skadelige udsagn.

Pressenævnet er enig med [Klager1] og [Klager2] i, at flere af udtalelserne i artiklerne fremstår krænkende eller agtelsesforringende. Det gælder for eksempel udtalelser som "partiskhed", "dårlig ledelse", "ansættelse af ikke-professionelle" og antydninger af, at [Klager2] "[...] har en dårlig rådgiver eller en rådgiver, der samarbejder med entreprenøren [...]"

Parterne har samstemmende oplyst, at de omhandlede artikler blev forelagt for [Klager1] og [Klager2] i god tid før de blev bragt i Sermitsiaq.

Nævnet finder herefter, at [Klager1] og [Klager2] fik fornøden mulighed for at kommentere på artiklernes indhold, idet et medie ikke kan anses for at være forpligtet til at formulere konkrete spørgsmål, som skal besvares i forbindelse med forelæggelse af kritiske udtalelser.

Nævnet finder endvidere, at Sermitsiaq i deres redaktionelle kommentar, som blev bragt i umiddelbar forlængelse af de omhandlede artikler, har formidlet [Klager1]s og [Klager2]s afvisning af [Navn1]s udtalelser.

Herefter finder Pressenævnet ikke grundlag for at udtale kritik af Sermitsiaqs forelæggelse.

Pressenævnet finder, at Sermitsiaq heller ikke i øvrigt har tilsidesat god Presseskik.

Kirsten Thomassen  
Formand